

tett på by'n

Langerudbekken gjenåpnes

Bekkeløpet i Langerudbekken skal gjenåpnes og legges i store slynger over sletta ved Rustad kunstgressbane. Da renses vannet naturlig før det renner ut i Bogerudmyra og Østensjøvannet. Til våren skal det plantes rundt bekkeløpet.

Kjellerrom og hjerteterom for SYKKLER

I en utgravd jordkjeller på Bislett venter 500 sykler på å se lyset. Einar Bowitz drømmer om eget sykkelmuseum

ASHILD BREIAN
(tekst og foto)

– Annenhver by på Kontinentet har et sykkelmuseum. I Norge finnes ikke ett. Sykkelen er en dagligdags gjenstand og en viktig del av vår lokal-, kultur- og trafikkhistorie, sier Einar Bowitz (57).

Daglig får innehaveren av Den Rustne Eike tilbud om sykler av ymse opprinnelse.

– Jeg er en samler og driver med gjenbruk i ordets rette forstand. Alt som kan brukes, bør tas vare på. Hvis noen kommer med en sykkel som ellers bare havner på fylinga – da tar jeg den imot. Men jeg har ikke anledning til å betale for den. Så bemidlet er jeg ikke, sier sykkelreparatøren.

Han viser vei ned i det 400 kvadratmeter store kjellerlageret på Bislett. Innerst i en garasje med diverse gamle biler må du bøye hodet for å komme under skiltet «Kun for sykler». Det siste året har Bowitz gravd ut jordkjelleren for hånd. Han har snekret spesialhyller slik at det er plass til sykler i to høyder.

Jungeltelegraf

Nå står svarte førkrigs sykler, enorme amerikanske trehjulssykler, kombisykler, apachesykler og plastvarianter tett i tett. Her finnes de fleste norske sykler fra 1880- til 1970-tallet. De aller fineste står i butikken i Oscars gate. Det spesielle er at alle syklene er i brukbar stand. Oppunder taket henger restopplag av originale sykkelrammer. Det er en enkel sak å sette sammen en flunkende ny sykkel anno 1950.

Samlingen overlever takket være filmskapere,

reklamemakere og filmregissører som vet om sykkelkatten. NRK ringer omtrent ukentlig. Blant annet finnes en varesykkel med tre hjul som har vært brukt i Olsenbanden. Og Trond Kirkvaag suste nedover Ilatrappen på en førkrigsmodell i en reklame for milkshake.

83 sykler er utstilt ved Berg-Kragerø museum i Telemark. Et par er utlånt til Teknisk Museum. Henie Onstad Kunstsenter har fått låne Sonja-sykkelen, som ble laget som en gest til Sonja Henie.

– Jeg kjøper alt jeg kommer over og har nok flere tonn med deler. I tillegg får jeg spesialprodusert de elementene som oftest går i stykker. Det er gummihåndtakene, setet og pedalene – de delene som kommer i direkte kontakt med menneskekroppen.

Han har alltid vært opptatt av tohjulinger, og husker hvordan han sparte til den første sykkelkelen.

– Jeg hadde laget meg en vogn av et gammelt barnevognunderstell og dro barna i nabolaget rundt Stensparken for 25 øre. Til slutt hadde jeg fem kroner og kjøpte min første sykkel av en russisk immigrant.

Hekta på kombi

Kjelleren kan virke fullstappet, men Bowitz er ikke ferdig med å samle.

– Jeg er spesielt ivrig på kombisykler. De ble laget i 53 forskjellige utgaver. Foreløpig har jeg kanskje 20 – men jeg har tatt mål av meg til å få tak i alle sammen.

Nå etablerer han Stiftelsen Den Rustne Eikes Sykkelsamling. Håpet er at en rik velgjører en dag ringer og hjelper til med å realisere drømmen.

– Tenk deg et sykkelmuseum under jorden på den tidligere T-banestasjonen Valkyrie plass. Det ville bli helt unikt. Billettluken står der jo allerede! Det sørgelige er at Oslo Sporveier ikke er interessert.

Nygamme. Einar Bowitz sitter standsmessig på en flunkende ny «Balder»-sykkel, satt sammen av originale, ubrukte deler fra 1950-tallet.

Parkert. Gamle slitere venter på en mer standsmessig pensjonisttilværelse.

Pølsemakerminner. I 40 år hang to viserguttsykler i taket på loftet til Olaf Danielsens pølsebakeri. Så kom spørsmålet om Bowitz kunne ta seg av dem. Etter grundig overhaling og polering er den ene nå plassert på Oslo Bymuseum – så gå og ta en titt på en bit av Oslos næringshistorie!

FOTO: RUNE AAKVIK